

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 2. Tristitia vitiosa, & indifferens. Ex Veteri. &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Cum Scripturam sanctam legimus; Verbum DEI tractamus; Filium DEI per speculum, & in ænigmate, præ oculis habemus. Et revera, si benevoli lectores sumus, si benevoli auditores lectioni assistimus legendo, vel audiendo, accendimur: legendo, vel audiendo, ad amorem DEI proficimus. Nonne ergo de Scriptura sacra nobis amor DEI processit? Quid autem est amor DEI? nisi Spiritus DEI? Procedit donum ex Patre; ut, per Scripturam intellectam, cognoscamus Filium Patris. Procedit nobis amor ex intelligentia Scripturæ; ut amemus Patrem Filij, & diligamus Filium Patris. Nonne ergo jam nobis etiam hõc modò Spiritus Sanctus ex Patre, Filioque, processit? S. Rupertus l. 1. de oper. Spir. S. c. 6.

Pensa charissime, quam beatissima Trinitas amanda sit: quæ sic tota nobis intendit; imò quæ se totam nobis impendit. S. Bonaventura f. 3. in oct. Pent.

Deus est, Deus Abraham, confereudo fidem: Deus Isaac, conferendo spem: Deus Jacob, conferendo charitatem. S. Bonaventura in Pf. 45.

Imperator Valens, malevolorum adductus sermonibus, incubuit ad voluntatem ejiciendi Basilium in exilium. Cæterum calamus flatim, nolens iniquo subservire consilio, ultrò contractus est. Secundum calamus arripuit, ad subscribendum sententiæ exilij, & ille contractus est. Tertium; & hic contractus. Tres calami consubstantialitatem Trinitatis prædicanti patrocinati sunt. S. Ephrem, Encom. in S. Basilium M.

Triplex genus peccatorum. Alia enim sunt, in quæ incidimus per infirmitatem; alia, quæ incurrimus per errorem; alia, quæ committi-

mus per solam iniquitatem. Secundum hunc triplicem peccandi, modum, dicimur peccare in patrem, peccare in Filium, peccare in Spiritum Sanctum. Nam, quamvis una, eademque, sit potentia, sapientia, & bonitas, sit Patris, & Filij, & Spiritus S.; Secundum quandam tamen modum loquendi in quibusdam Scripturæ locis, potentia Patri, Sapientia Filio, benignitas Spiritui S. (quasi specialiter) videntur assignari. Qui igitur per infirmitatem delinquit, ei utique valde contrarius est, qui summa potentia est. Qui verò per solam malitiam offendit; quomodo ei magis adversarij potest, qui summa bonitas est? Rich. à S. Viçt. tr. 2. c. 3.

Pœnitens obligatur Deo Patri, ex peccatis, quæ fecit ex fragilitate: quia Deo Patri attribuitur potentia. Solvitur autem ista obligatio per asperam, duram, & magnam, pœnitentiam. Secundò obligatur Filio DEI, ex peccatis, quæ commisit per ignorantiam; ignorans, quod tenebatur scire. Solvitur hæc obligatio, audiendo sapientiam divinam, Missas, sermones, bonas lectiones. Tertio obligatur Spiritui S. ex peccatis, quæ commisit per malitiam, & iniquitatem. Solvitur ista obligatio per bonitatem, faciendo opera misericordie, tam corporalia, quam spiritualia, S. Vinc. Ferr. f. in Vig. Epiph.

Potentia ad Patrem; Sapientia ad Filium; cæcitas ad Spiritum S., pertinet. Quando ex fragilitate peccamus; peccamus in Patrem, quasi contra potentiam: quando ex ignorantia; peccamus in Filium, quasi contra Sapientiam: quando verò ex malevolentia; peccamus in Spiritum S., quasi contra dilectionem. Blesensis f. 29. in Als. B. V.

TITULUS XIII. TRISTITIA.

§. I.

Figuræ, Symbola.

Scissisq; vestibus. Gen. 37. 34. Vetus mos, in luctu scindere vestes: eratque hoc Symbolum planctus. Scissio enim vestium significabat, scissum dolore cor. Cornelius hic.

Nudis pedibus &c. 2. Reg. 15. 30. Hebræi, & postea Romani, nudò capite incedebant: quasi liberi, & expediti: in luctu verò caput operiebant: ut patet 2. Reg. 19. 4., & Jerem. 14. 3. Nimirum sciebat David; sibi non tam cum Absolone, quam cum Deo, rem esse. Eum itaque prius hisce pœnitentiæ armis expugnare decrevit. Cornelius hic.

Verbum *sedendi* significat tristitiam: *sede in pulvere virgo filia Babylon.* Isa. 47. 1. *Quomodo sedet sola civitas?* Thren. 1. 1. *Dies multos sedebunt Filij Israël sine rege.* Os. 3. 4. *Surgite, postquam sederitis.* Pf. 126. 2.

Cum serò esset. Joan. 20. 19. Erat plus mœroris, quam tempore: Serò, est mœroris, & tristitiæ; nubilò mentibus obscuratis. - Nullæ noctis tenebræ caligini mœroris, & formidinis, comparantur. S. Chrysol. f. 34.

§. II.

Tristitia vitiosa, & indifferens.

Ex Veteri, & Novo.

David tollebat *citharam* &c. 1. Reg. 16. 23. Franciscus Valles. f. Philos. c. 28. dæmones melancholicos invadunt; aut melancholicas humores hominibus inferunt. Quocirca, qui tentationes diaboli evadere cupit; caveat à melancholia. Cum suspiciones, timores, angores, scrupulos, ingerit; dicat: non credo vobis: vos enim proceditis à meo hoste; scilicet dæmone, & melancholia. Falsa sunt, inepta sunt, stulta; quæ mihi representatis. - Hinc S. Antonius, teste S. Athanasio, dicebat: nihil efficacius est ad vincendos dæmones

dæmones, quàm lætitiã spiritualem. Et S. Jacobus 5. 13. *tristatur aliquis vestrum? oret.* S. August. l. 9. conf. c. 6. quantum fleui in hymnis, & Canticis tuis, suavisonantis Ecclesiæ tuæ vocibus commotus acriter! voces illæ influebant auribus meis; & eliquabatur veritas tua in cor meum; & ex ea æstuebat inde effectus pietatis; & currebant lacrymæ; & bene mihi erat cum eis. Cornelius hic.

Acerum in nitro, qui cantat carmina cordi pessimo. Prov. 25. 20. Galenus l. 3. de medicam. compos. docet: nitrum optimè solvi acri vinò, ac acetò. Hinc aliqui sic exponunt, sicut acrum refringit vinã nitrì, ac nitrum vim aceti; sic suavis sermo, & cantilena, in fringit, lenitque sensum malitiã, id est, mœstitiã cordis. Cornelius hic.

Omnis plaga, tristitia cordis est. Eccl. 25. 17. Syr. *omnis plaga non est, sicut plaga cordis.* Tigr. *summa plaga, est mœror animi.* Ratio: quia mœror immediatè totus est in anima, qui maximè est sensitivus: cœteri enim dolores; ut verbera, vulnèra, adustiones, sunt in corpore; & per corpus, quod in se sentiendi vim non habet, quasi refracti, recusi, & imminuti, transeunt ad animum; ubi est, Cornelius hic.

Regressi sunt in Jerusalem cum gaudio magno. Luc. 24. 52. Non patitur in suis Deus tristitiã; sed vult eos hilares, Sylveira in Act. 1.

Ex Patribus, & aliis.

Sicut est puer parvulus ad tristitiã; qui interdum tempore mortui patris, vel matris, vel alienus amici, ridet, & ludit: talis fiat vir; habitudinem puerilem, circa tristitias repellendas, perfectioris animæ ratione commutans. Origen. tr. 5. in 18. Matth.

Omnis, qui placet, hominibus displicet; causas tristitiæ nullas habet. S. Gregor. mor. l. 15. c. 22.

Tristantur facillè, quorum spes extat in imis. V. Beda in proverbii.

Nihil roboris habet tristitia, nisi reliquæ adsint perturbationes: quemadmodum nec vincula quidquam possunt, nisi adsint, qui illa admoveant. Qui, tristitiã obstrictus est, is victus est à perturbationibus; & tristitiæ vincula circumfert, tanquam indicia calamitatis suæ. S. Nilus or. 5. de tristitia.

Victor passionum victor est tristitiæ. Quem vicit voluptas, is non facillè effugerit tristitiæ vincula. Qui Mundum diligit, is, necesse sit, ut subinde contristetur, & mœreat: qui autem, quæ in Mundo sunt bona, nè tantilli quidem ducit, jugi lætitiã perfructur. S. Antiochus Abb. hom. 20.

Si quis Mundum omnino odit, hic tristitiã effugit. Porro, si quis quilibet visibilium rerum affectione mordetur, tristitiã nondum liberatus est. Joan. Clim. gr. 2.

Tristitiã, si potes, nè admiseris: sin minus, nè ostenderis. S. Martinus Bracar. Maximæ de moribus.

Polyanth. Sacr. Tom. II.

§. III.

Tristitia bona, salubris.

Contristatus sum in exercitatione mea. Psal. 54. 3. Hic oportet contristari, si velimus in futuro ad lætitiã transire: omnes enim, motus à contrario in contrarium sunt. Eligat igitur hic unusquisque, quod voluerit; lætitiã scilicet, vel tristitiã: quia hinc ad suum contrarium transiturus est. *Tristitiã vestra vertetur in gaudium.* Joan. 16. 20. Hugo Card. hic.

Beati, qui lugent. Matth. 5. 5. Religiosa tristitia aut alienum malum luget, aut proprium. S. Leo hom. 9. de jejuniis.

Filie Jerusalem nolite flere super me. Luc. 23. 28. Jerusalem filiã, animæ sunt pacis; quæ super nullo affici lamentis, doloribus, debent; præterquam quod Dei displicentiã generat. Nihil enim mœstitiã dignum, nisi peccatum. Sim. Cass. l. 13. hic.

Non turbetur cur vestrum. Joan. 14. 1. Nulla major causa perturbationis, atque tristitiæ, quàm separari à dilecto; ab eo; quod neque fallere, neque falli, potest. Id. l. 12. c. 1.

Cum nos, vel proximi peccant; tunc tristandum est: cum autem in humanos casus incidimus, inutilis tunc tristitia. S. Chrysost. hom. 77. in Joan. 16.

Tristitiã nobis Deus non ob aliud indidit, nisi propter solum peccatum; & hoc per ipsam rerum experientiam manifestavit. In pecuniarum enim mulcta, in morte, & ægritudine, & aliis nobis ingruentibus molestiis; dolentes, & mœrentes, non tantum nullam consolationem capimus; verum & molestias augemus. In peccatis verò si doleamus, & contristemur; peccati magnitudinem minuimus: & quod erat magnum, reddimus parvum: sæpe verò & funditus ipsum totum delemus. S. Chrysost. hom. 7. ad pop.

Sanctorum luctus multiplicatum gaudium, pro portione, parit. Simile mihi videtur hoc: ut, cum rosaria plantantur; tunc enim nihil, præter spinas, cernitur; neque tamen ideo plantare desinunt. Sciunt enim, novò vere rosaria ipsa mirã florum, ac rosarum, specie aspectus hominum, & odoratus etiam, oblectare. Isidorus Clarius l. 2. or. 8.

§. IV.

Tristitia Christi.

Figuræ.

Petivit animæ suæ, ut mœreretur. 3. Reg. 19. 4. Unde tantus pavor? tanta consternatio in Elia? qui paulò antè erat impavidus; certabat cum Achab, & Baalitis, eosque superaverat. Respondeo: quia subduxit illi Deus robur à se inditum: ut agnosceret, fuisse donum Dei se verò ex natura sua timidum, ut alii sunt homines. *Secundò* repræsental infirmitatem Christi paventis in horto. Ità Rupertus l. 5. c. 10. apud Cornelium hic.

Christi tristitiã in horto vocat Anastasius Sinaita: tristitiã in pariendis filiis, & tristitiã conturbantem Christi animam usque ad mortem.

Nan nn

tem.